

Panda Eriksson:

”Jag är framför allt annat Panda, inte ’den där transpersonen”

JAG VAKNAR varje dag och är fortfarande trans, och det är inte något jag tänker desto mer på innan jag går ut genom dörren och ser den första personen på gatan. Vad tänker hen när hen ser mig? Mina runda kinder, mitt mjuka feminina ansikte som pryds av en mustasch och ett litet skägg? Tänker hen alls på mitt kön? Funderar hen på vad jag är? Om jag talar, tycker hen att min röst inte passar ihop med hur jag ser ut? Vad tänker kassapersonalen när jag drar fram min rosaglittriga plånbok då jag ska betala?

DET GÅR EGENTLIGEN INTE att undvika att märka att västvärlden är uppbyggd enligt starka könsnormer. De speglas i hurdana kläder vi skaffar, hurdana leksaker vi köper åt våra barn, hur vi bemöts av främmande, hurdan lön vi i genomsnitt får. Om könsnormerna binärt är stränga – ”män är helt enkelt bättre ledare biologiskt” – så reserveras de värsta straffen för personer som medvetet uttrycker sig utanför normen. Speciellt hemskt verkar det vara för transfeminina personer, alltså personer som definierats som pojkar vid födseln, men som växt upp till något annat än män. De bemöter enligt statistiken bland de högsta nivåerna av våld i hela vår värld.

SJÄLV FÅR JAG NUFÖRTIDEN ofta vara i fred. Jag tolkas som en man och män krånglar man inte med. Det är förstås också en positiv sak. Däremot kommer ofta sanningen fram då jag bekantat mig lite mer med någon. ”Ja, vi googlade förstås dig direkt då du började här hos oss!”, ”Vi ville veta om det där var ditt riktiga namn!”. Om jag ”på riktigt” är man eller kvinna? Jag är ju jag, på riktigt. Varför skulle det spela roll

på arbetsplatsen vilken bokstav som skrivits i mitt pass, vad jag har mellan benen eller vilka operationer jag gått igenom?

JAG FÖRSÖKER OFTA berätta att transfo-
bi inte enbart hänvisar till aktiv diskriminering. Transfo-
bi kan också vara en omedveten grej. Det kan handla om att man till exempel tänker att ens rätt att få veta är större än den andra personens rätt till en privat medicinsk anamnes, eller att man tänker att ens rätt att få fortsätta använda samma gamla namn är större än den andra personens rätt att bli tilltalad respektfullt. Det är klart att övergångsprocesser känns jobbiga men jag kan lova att det är jobbigast för den som går igenom själva förändringen. Vi transpersoner är inte krångliga för att det är kul. Vi kräver att man använder rätt namn och pronomen om oss för att alternativet är att bli felkönad, vilket gör hemskt ont.

MAN KOMMER LÅNGT genom att bemöta den andra som en person, inte som en representant för en människogrupp. Jag är framför allt annat Panda, inte ”den där transpersonen”. Jag har känslor och behov så som alla andra. Gör man fel är det viktigt att komma ihåg att inte skapa för stort drama – genom att klanka ner på sig själv flyttar man uppmärksamheten från personen som just blivit felkönad till sig själv. Det räcker att säga ”Förlåt, nu gick det fel, jag menar han, inte hon” och sen fortsätta. Om transpersonen själv är öppen med saken får man gärna korrigera andra – om kollegan använder kränkande eller felkända ord kan man göra en stor tjänst genom att vara den som korrigerar. Man ska ändå inte ”tvinga andra ur skåpet” – om transpersonen själv inte är redo att berätta för alla kan det leda till problem om någon annan skvallrar om saken.

SIST OCH SLUTLIGEN vill vi bara bli bemötta med respekt. Det är helt okej att fråga rakt ut hur den andra personen vill ha det och hur man kan vara en så god bundsförvant som möjligt! Det kan kännas jobbigt, men jag lovar att det hjälper alla i längden!

Tänk om